

VIRK – Starfsendurhæfingarsjóður

Áskoranir og staðan í kjölfar Covid

Mars 2022

Dagskrá

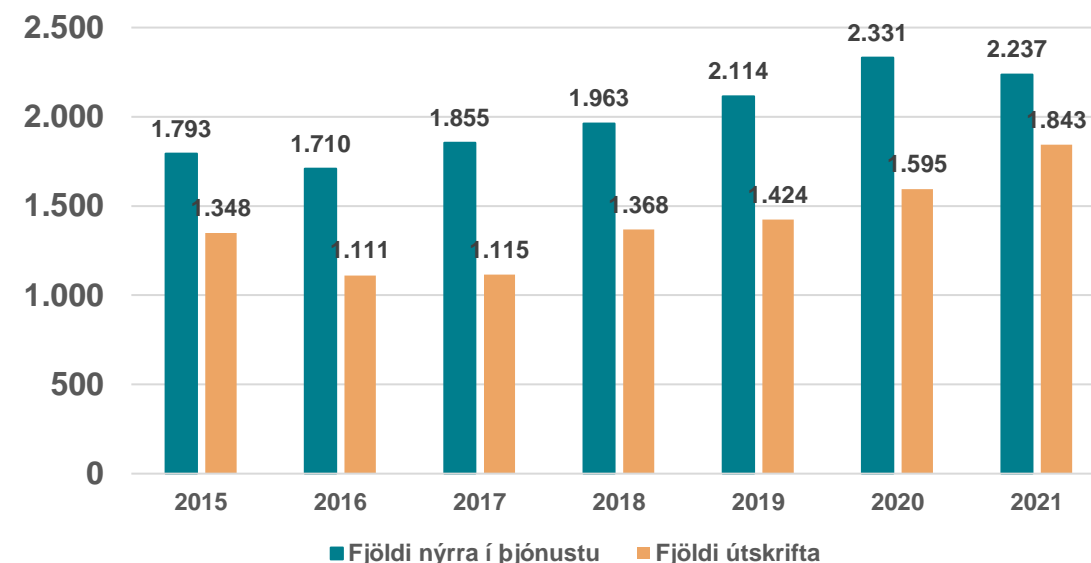
1. VIRK – staðan í dag
2. Starfsemi og áherslur í kjölfar Covid
3. Kulnun – fyrstu niðurstöður þróunar og rannsóknarverkefnis hjá VIRK
4. Aðstæður einstaklinga sem leita til VIRK
5. Starfsgeta, jöfnuður og félagslegar aðstæður
6. Breytt samfélag kallar á nýja nálgun
7. Að lokum.....

VIRK – staðan í dag

- Um 2400 einstaklingar eru í þjónustu VIRK í dag
- 70-80% þeirra sem leita til VIRK eru með skerta starfsgetu vegna andlegra sjúkdóma og/eða stoðkerfisvandamála.
- Meðaltími í þjónustu er nú 14,3 mánuðir
- 78% af þeim sem ljúka þjónustu eru fara í einhverja virkni á vinnumarkaði (vinnu, nám, atvinnuleit)
- Til VIRK leita einstaklingar á öllum aldri, með mismunandi menntunarstig og úr öllum starfsgreinum

Fjöldi nýrra og útskrifaðra einstaklinga
Á árunum 2015-2021

Starfsemi og áherslur í kjölfar Covid

Hópar sem glíma við neikvæðar afleiðingar covid:

- Þeir sem glíma við alvarlegar heilsufarslegar afleiðingar vegna Covid
- Þeir sem misstu vinnuna
- Þeir starfsmenn sem staðið hafa vaktina í Covid
  - Teikn um aukinn fjölda hér hjá VIRK en of snemmt að draga af því ályktanir

Jákvæðar afleiðingar Covid:

- Aukinn sveigjanleiki
- Auknir rafrænir möguleikar í þjónustu

Áherslur VIRK í kjölfar Covid:

- Fagleg þróun í þjónustu og úrræðum til að mæta þörfum mismunandi hópa
- Samstarf við aðra endurhæfingaraðila
- Aukin atvinnutenging í starfsendurhæfingu
- Starfsendurhæfing samhliða vinnu
- Aukin snemmbærni í þjónustu
- Auknar forvarnir

Kulnun – þróunar- og rannsóknarverkefni hjá VIRK

Gengið er út frá skilgreiningu WHO á kulnun:

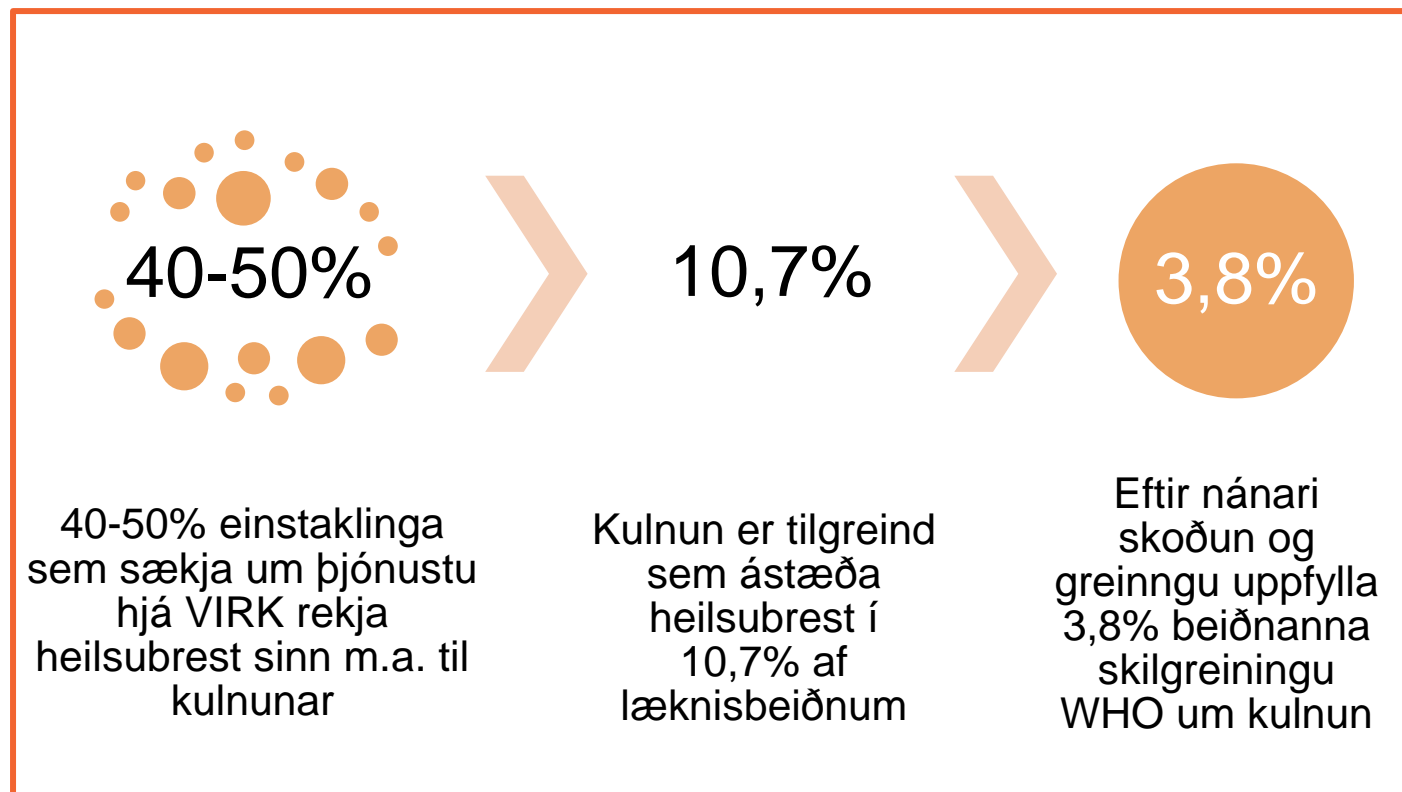
*Kulnun er heilkenni sem er afleiðing **langvarandi streitu á vinnustað** sem ekki hefur tekist á árangursríkan hátt að ná stjórn á. Einkenni kulnunar eru á þrem víddum:*

1. *Orkuleysi eða örmögnun*
2. *Andlega fjarverandi í vinnu, neikvæð viðhorf eða tortryggni tengd vinnustað*
3. *Minni afköst í vinnu*

*Kulnun vísar til fyrirbæris í tengslum við vinnuumhverfið og ætti **ekki að vera nýtt til að lýsa reynslum á öðrum sviðum lífsins***

- Allar beiðnir sem bárust til VIRK á tímabilinu nóvember 2020 til nóvember 2021 voru skoðaðar sérstaklega með tilliti til þessarar skilgreiningar – alls 3.291 beiðni um þjónustu
- Markmiðið er að veita viðeigandi þjónustu á réttum tíma

Fyrstu niðurstöður:

Kulnun í starfi:

- 70% með háskólamenntun
- Einstaklingar í flestum starfsgreinum
- Jöfn alursdreifing
- Meirihlutinn starfar við heilbrigðisþjónustu, innan menntakerfisins og innan stjórnsýslu, fjármálaþjónustu og við almenn skrifstofustörf

Ekki hægt að yfirfæra þetta á allt samfélagið en fyrstu niðurstöður benda til þess að mun fleiri tengi heilsubrest sinn við kulnun heldur en glíma raunverulega við kulnun í starfi ef gengið er út frá skilgreiningu WHO

Aðstæður einstaklinga sem leita til VIRK

Nokkur dæmi (úr þjónustukönnun VIRK):

„Mikil veikindi á heimili mínu (maki og sonur langveikir). Krefjandi vinna og eigin veikindi (stoðkerfi, gigt, kvíði og streita)“

„Á síðustu 10 árum barðist ég 2x við brjóstakrabbamein og meinvörp, hjartabilun og blóðtappa, margþætta áfallastreitu“

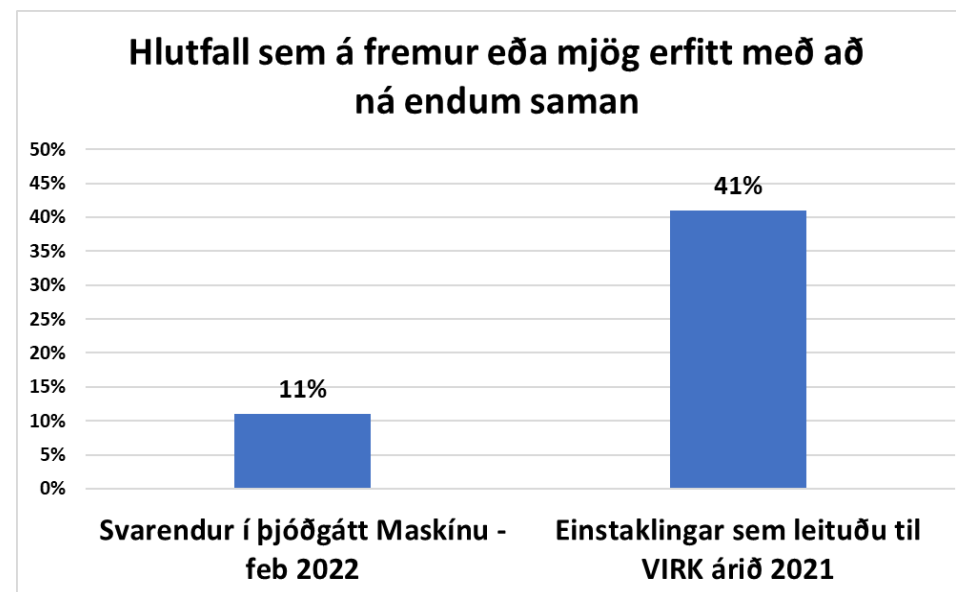
„Mínar aðstæður voru að ég var ómenntuð, á örorkubótum og mikið þunglynd, mig vantaði allan stuðning til að komast áfram td í nám eða vinnu“

„Kærði kynferðislega áreitni á vinnustað. Í kjölfarið breyttust allar aðstæður sem enduðu þannig að ég fór í veikindaleyfi og var mér þá sagt upp. Þessu fylgdi kvíði og þunglyndi sem undu upp á sig“

„Þunglyndi, kvíði og streita. Misnotkun í æsku. Lágt sjálfsmat, félagsleg einangrun“

VIRK, jöfnuður og félagslegar aðstæður

- Áhrifapætti heilsufars er oft hægt að rekja til mismunandi félags- og efnahagslegra þátta
- Menntun, tekjur og aðbúnaður fólks spáir fyrir um bæði heilsufar og ævilengd
- Sterkt samband er milli heilsu, félagslegra vandamála og jöfnuðar í samfélaginu
- Áhrifapættir vinnugetu eru margir og flóknir og heilsufar er bara einn þáttur af mörgum

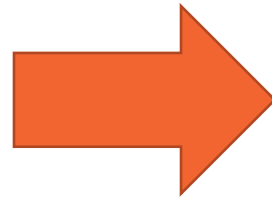
- Rannsóknir og reynsla, héraendis og erlendis bendir til þess að sá þáttur sem skiptir mjög miklu máli í þessu samhengi er **trú á eigin getu**

Breytt samfélag kallar á nýja nálgun

- Aukinn geðrænn vandi
- Viðhorf og menning
- Fíknivandi
- Langvinnir lífsstílssjúkdómar
- Breyttar aðstæður fjölskyldna
- Hraði og erill, samfélagsmiðlar
- Breytt vinnumarkaðspáttaka
- Álag á konur og foreldra ungra barna
- Hækkandi aldur
- Tækniþróun og breyting starfa

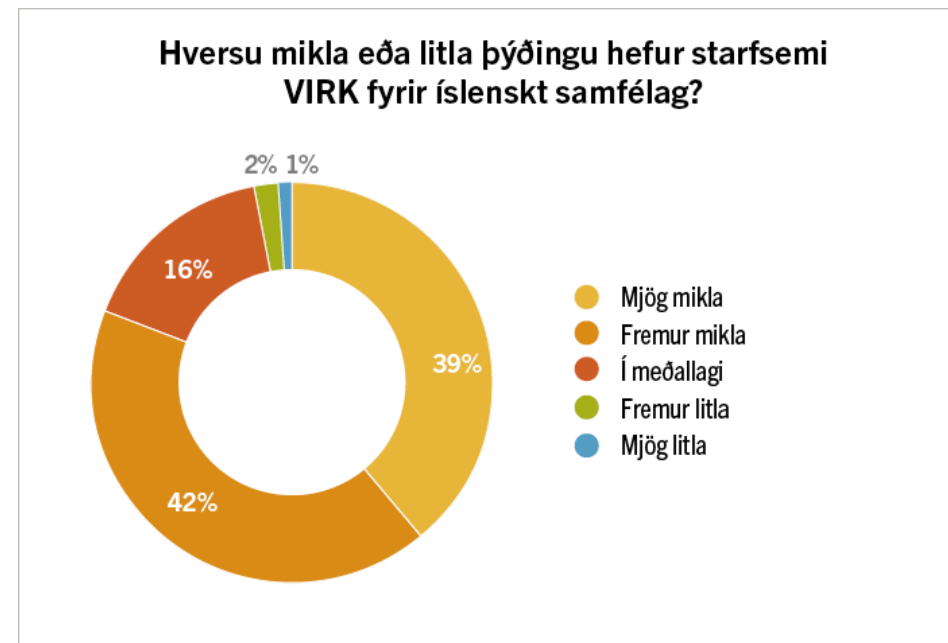

Áherslupættir í nýrri nálgun:

- Aukinn sveigjanleiki og möguleikar
- Endurskoðun á fjárhagslegum stuðningi vegna barna
- Samhæfing og þróun
- Örorkulífeyrir, varanleiki og félagslegur vandi
- Réttur til vinnu
- Áhersla á heilsueflandi þátt vinnunnar
- Áhersla á seiglu, ábyrgð, stuðning og þátttöku

Að lokum.....

- Við þurfum öflugt atvinnulíf og góða velferðarþjónustu. Þetta tvennt fer saman.
- VIRK vinnur með öllum aðilum – bæði á vinnumarkaði og innan velferðarkerfisins
- 81% telja VIRK hafa mikla þýðingu fyrir íslenskt samfélag
- 6 af hverjum 10 þekkja einhvern sem hefur notið þjónustu VIRK
- Mörg góð verkefni í gangi í samfélaginu
- Mörg tækifæri til að ná mun meiri árangri fyrir samfélagið í heild sinni

Könnun Maskínu í febrúar 2022

VINNUM SAMAN!

